

Koululäsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen toimintamalli

SIVLTK 25.03.2025 § 4
91/12.00.00.00/2022

Valmistelija	Sivistysjohtaja Velimatti Salmi, velimatti.salmi@juva.fi, puh. 0400 136 170
Päätösesitys	Sivistysjohtaja Velimatti Salmi: Sivistyslautakunta päättää hyväksyä liitteenä olevan toimintamallin erillisenä suunnitelmana osaksi Juvan kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja käyttöönotettavaksi 1.8.2025 alkaen.
Päätös	Sivistyslautakunta hyväksyi esityksen yksimielisesti.
Selostus	<p>Opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti Sitouttavan koulu yhteisötyön kehittämishankkeen vuonna 2021. Hankkeen tavoitteena oli tukea oppilaiden kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa sekä vähentää poissaoloja. Pyrkimyksenä oli myös kehittää käytänteitä, jotka yhdenmukaistavat poissaolojen seuranta ja tilastointia.</p> <p>Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin koulu yhteisön kuin yksittäisen oppilaan tasolla.</p> <p>Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskelu huoltoryhmä osana yhteisöllisen opiskelu huoltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.</p> <p>Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisevät poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.</p>

Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoito- palveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhoito- palveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia opiskeluhoollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi.

Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai muun painavan syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolajakson aikana. Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

Etelä-Savon kuntien yhteinen koordinaatiohanke Yhteisellä koulutiellä käynnistyi vuoden 2024 alusta. Hankkeelle palkatun koordinaattorin tehtäviin kuului perehtyä OPH:n perusteudistukseen, OKM:n kansallisiin linjauksiin, KARVI:n julkaisuihin ja muuhun aihepiiriin tietoperustaan, koota eteläsavolaisten kuntien valmiit poissaoloihin ja kouluun kiinnittymiseen liittyvät toimintamallit, opetussuunnitelmien muutokset ja hyvät käytännöt yhteen.

Tehtäviin kuului lisäksi tiedottaa maakunnan perusopetuksen ja nuorisopalvelujen järjestäjiä, opiskeluhuoltopalveluita sekä muita sidosryhmiä perusteudistuksen tavoitteista, OPH:n täydennyskoulutuksista ja koulutusmateriaaleista, opetuksenjärjestäjien opetussuunnitelmista ja käytännön toimintamalleista alueen kouluissa.

Hankkeen tavoitteena oli luoda eteläsavolainen yhteinen tietopohja ja toimintamalli läsnäolon tuen vahvistamiseen ja poissaolojen ennaltaehkäisemiseen sekä niihin puuttumiseen. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui säännöllisesti ja koordinaattori vieraili kunnissa esittelemässä hankkeen etenemistä.

Hankkeen myötä henkilöstön tietotaso nousee kouluun kiinnittymisestä, sen esteistä sekä poissaoloihin puuttumisesta. Henkilöstö ja yhteistyökumppanit sitoutuvat yhdessä sovittuihin koulukohtaisiin toimintamalleihin.

Toimintamallien toimeenpano kouluissa perustuu kansallisiin Yhteisellä koulutiellä -linjauksiin sekä vahvuuspedagogiikan hyödyntämiseen ja jokaisen oppilaan hyvinvoinnin edistämiseen. Koulun arjessa poissaolopuheen sijaan puhutaan läsnäolon merkityksestä ja korostetaan toiminnallisin keinoin yhteisöllisyyttä yksilön hyvinvoinnin ja koulumotivaation tukena.

Yhteisellä koulutiellä ohjausryhmä hyväksyi hankkeen esityksen läsnäolon tuen ja poissaoloihin puuttumisen mallista kuudennessa kokouksessaan 10.12.2024.

Hallintosäännön 19 §:n mukaan sivistyslautakunta päättää esiopetuksen, perusopetuksen ja lukio-opetuksen opetussuunnitelmista.

Erityisopettaja Mirka Kiiveriä kuullaan kokouksessa asiantuntijana.